

فودبوتیک فمیلی
خوزستان، اهواز

تصویر). نمایی از بخش قوز (ورودی/فروش محصولات ارگانیک) و دید به بخش آبی (غذای ایرانی)، زرد (کافه) و سبز (نان و شیرینی). در این بخش مخاطب از طریق رنگ‌ها از «فضا/خدمات‌ها» آگاه می‌شود.

تصویر ۲ (بالا): نمایی از درون بخش قرمز (ورودی/محصولات ارگانیک)؛ همجواری طاق فرو رفته (آینه) در بخش قرمز و طاق برآمده (تابلو منو) در بخش آبی.
تصویر ۳ (پایین): نمایی از درون بخش سبز (نان و شیرینی)؛ نحوه دید فرضی فروشنده به فضای مقابل و فضاهای همجوار.

تصویر ۴ (بالا). نمایی از درون بخش زرد (کافه)؛ بخش زرد در مقابل بخش سبز (نان و شیرینی) قرار گرفت تا مشتریان را برای خریدن شیرینی به همراه نوشیدنی‌شان مجاب نماید. این بخش همچنین کنار راهروی خدماتی قرار دارد تا بتواند از فضای کاری بیشتری -نسبت به سبز و زرد- برای ارائه خدمات بهره‌مند گردد.

تصویر ۵ (پایین). آینه در بخش قرمز علاوه بر آنکه بر خدمات بخش سبز (نان و شیرینی) تاکید می‌نماید، با گسترش مجازی فضا و تکرار طاق‌ها، تصویری جذاب برای مشتریان بوجود می‌آورد. بر اساس تصاویر تهیه شده توسط مخاطبان شبکه‌های مجازی به نظر می‌رسد این قسمت نقطه مورد علاقه بازدیدکنندگان است.

تصویر نمایی از درون بخش زرد (کافه) و دید به بخش آبی (غذای ایرانی). در مرزهای جداکننده (مشکی) در هر یک از چهار بخش تابلویی به صورت برآمده روی دیوار قرار داده شده تا بر روی آن خدمات هر بخش به همراه فرمهای کرافتیکی مربوط به آن ایجاد شود.

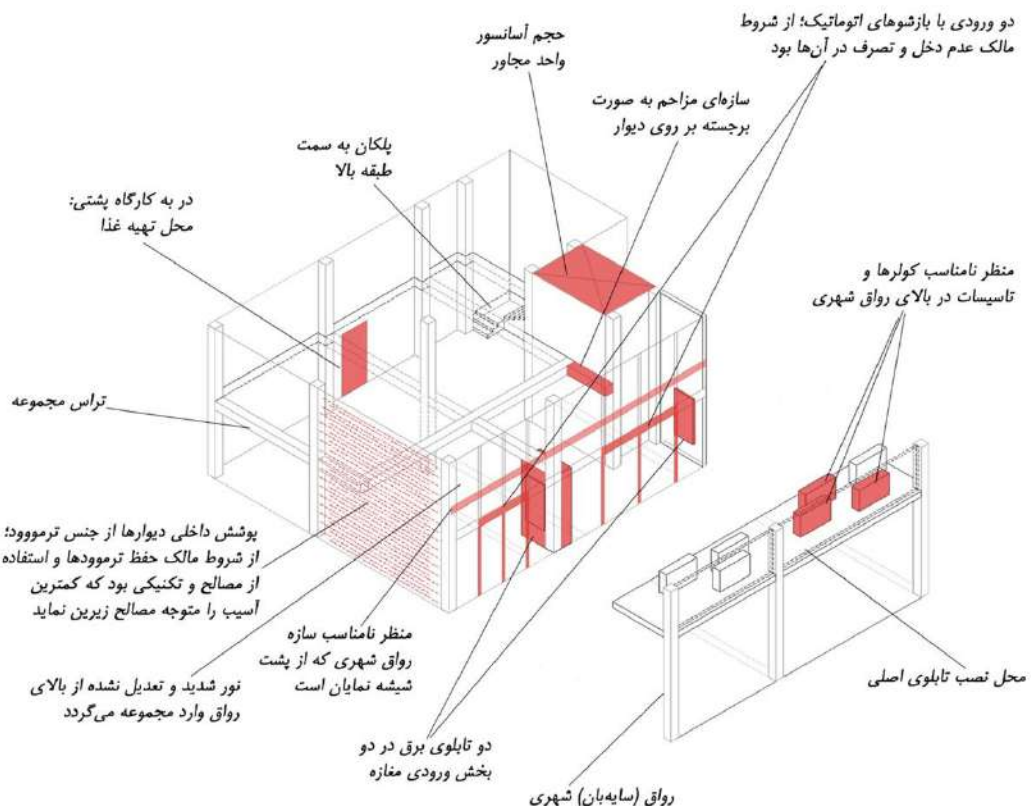
تصویر ۸ (بالا). در ایجاد پنجره با مدول معمول طاق‌های درون سه مانع وجود داشت؛ نخست آنکه نور وارد شده از بالا بر خلاف نوری که از بخش تجزائی وارد می‌شود توسط سایه بان شهری تعدیل نشده و بسیار شدید است. دوم آنکه وجود سازه سایه‌بان شهری به صورتی بود که هندسه طاق راه دو نیم می‌کرد. علاوه بر آن منظر بیرونی به دلیل وجود تاسیسات تهویه مطبوع و تابلوها -در بالای سایه‌بان شهری- نامناسب بود. بنابراین با ایجاد روزنه‌هایی در ابعاد متفاوت طرحی انتزاعی از طاق‌های درون با ورود نور ایجاد گردد. تصویر ۹ (پایین). نمایی از طبقه اول (کارگاه) به بخش قرمز و سبز. ارتفاع بخش قرمز و سبز برخلاف دو قسمت دیگر تا دو طبقه امتداد و گشایش یافته‌است.

تصویر ۷. نمایی از درون بخش آبی (غذای ایرانی). در مرزهای جداکننده (که با رنگ مشکی دلبه می‌شود) حفره‌هایی تعبیه شده تا محصولات و لوازم جانبی از هر بخش با ایجاد متفاوت (با جداکننده‌های قابل تنظیم) درون آن به نمایش گذاشته شود.

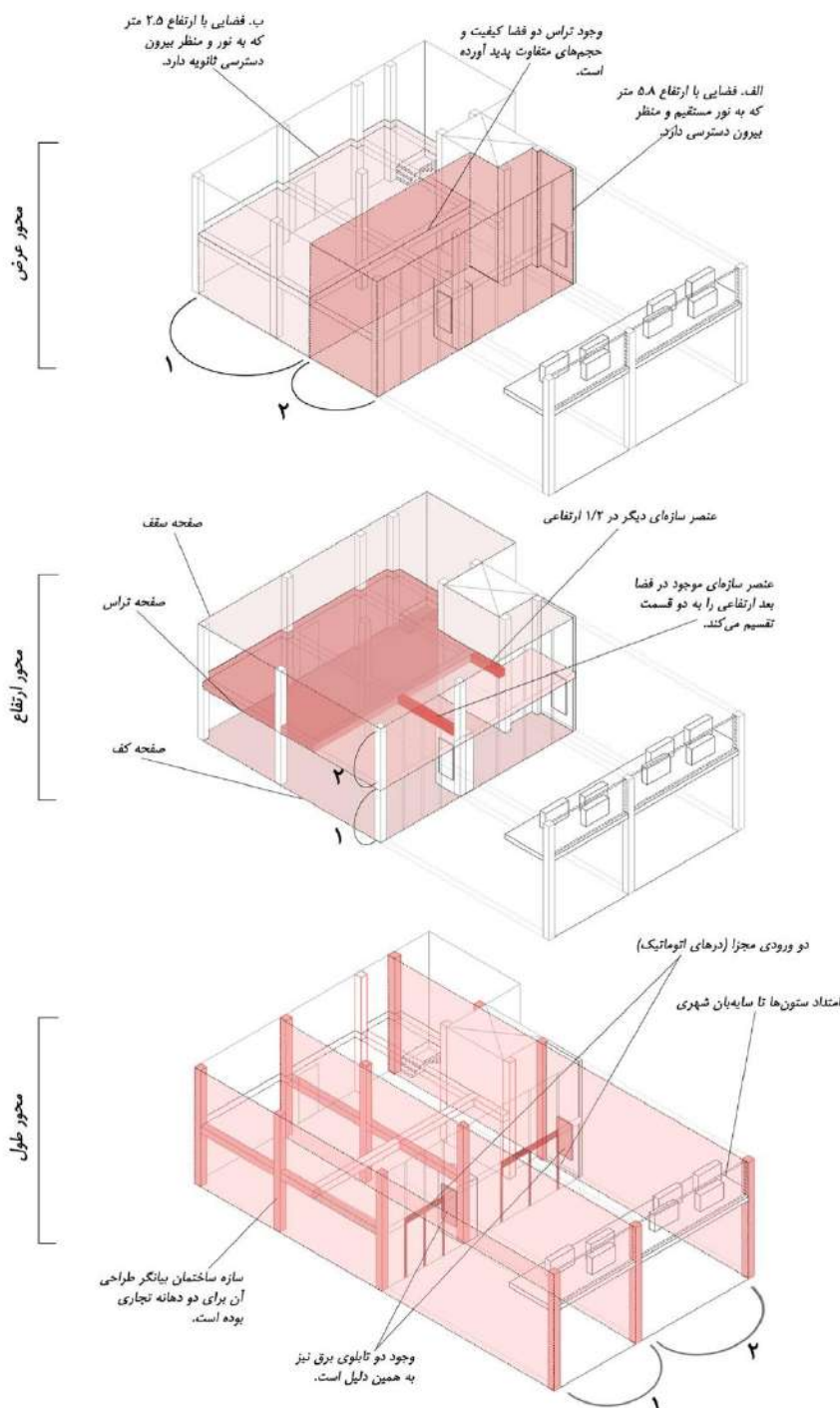
پیش از بازسازی (محدوده مداخلات)

محدوده مداخلات در طرح پیش روی -مطابق نظر مالک بنا- تغییر در اجزای درونی بنا به شرطی بود که کمترین آسیب به مصالح موجود -ترمووود- وارد گردد. همچنین دخل تصرف در نمای شیشه ای و درهای اتوماتیک بنا مجاز نبود. علاوه بر آن محدودیت‌هایی از جانب بنا نیز در طرح وجود داشت مانند وجود سازه‌هایی که آشکارا بر فیزیک بنا تاثیر گذاشته بودند. همچنین نور شدید و منظر نامناسبی که از بالای سایه بان شهری به چشم می‌آمد. بخشی از موضوعات در شکل زیر که بعداً در راهبردهای طراحی اثرگذار بود آورده شده است.

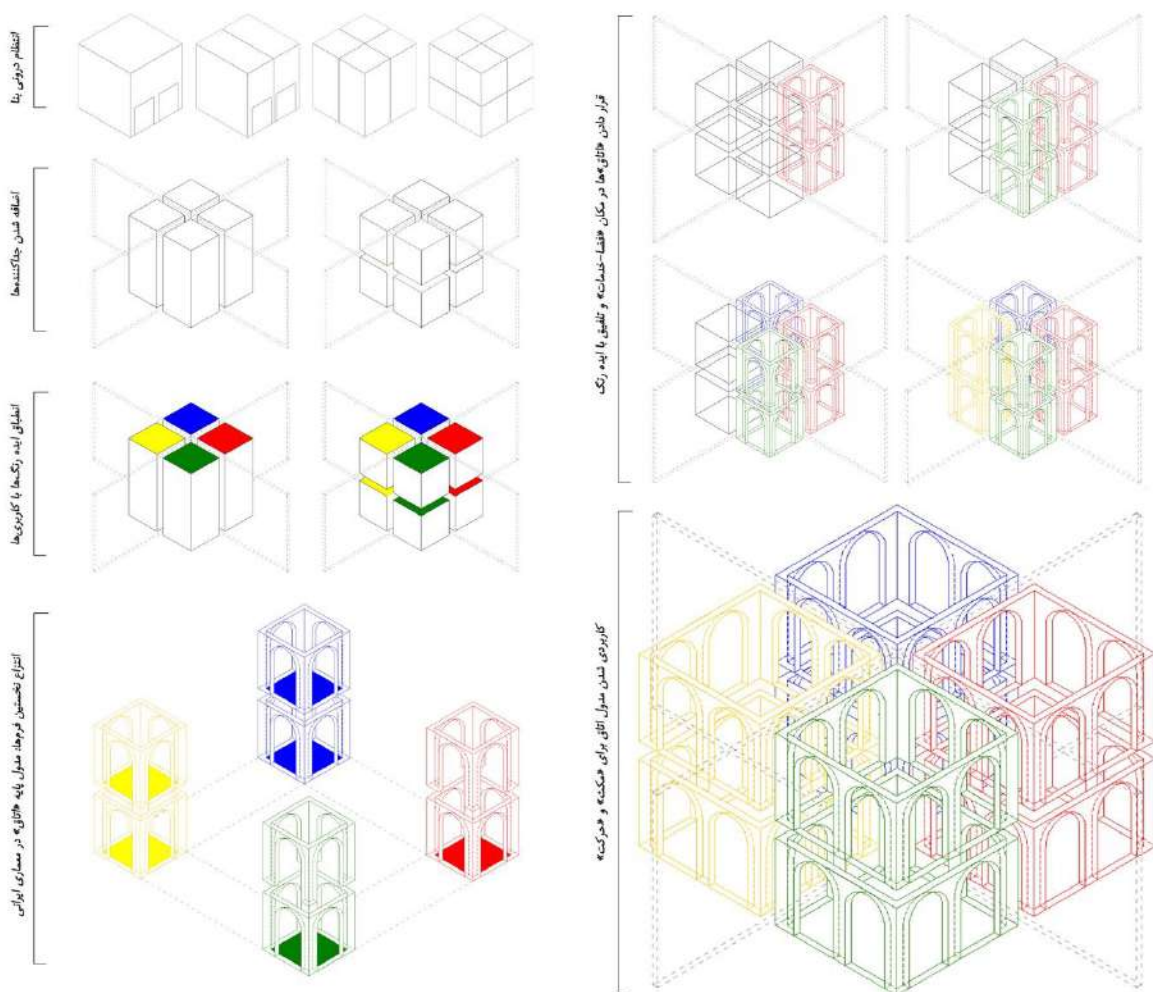

تحلیل وضع موجود

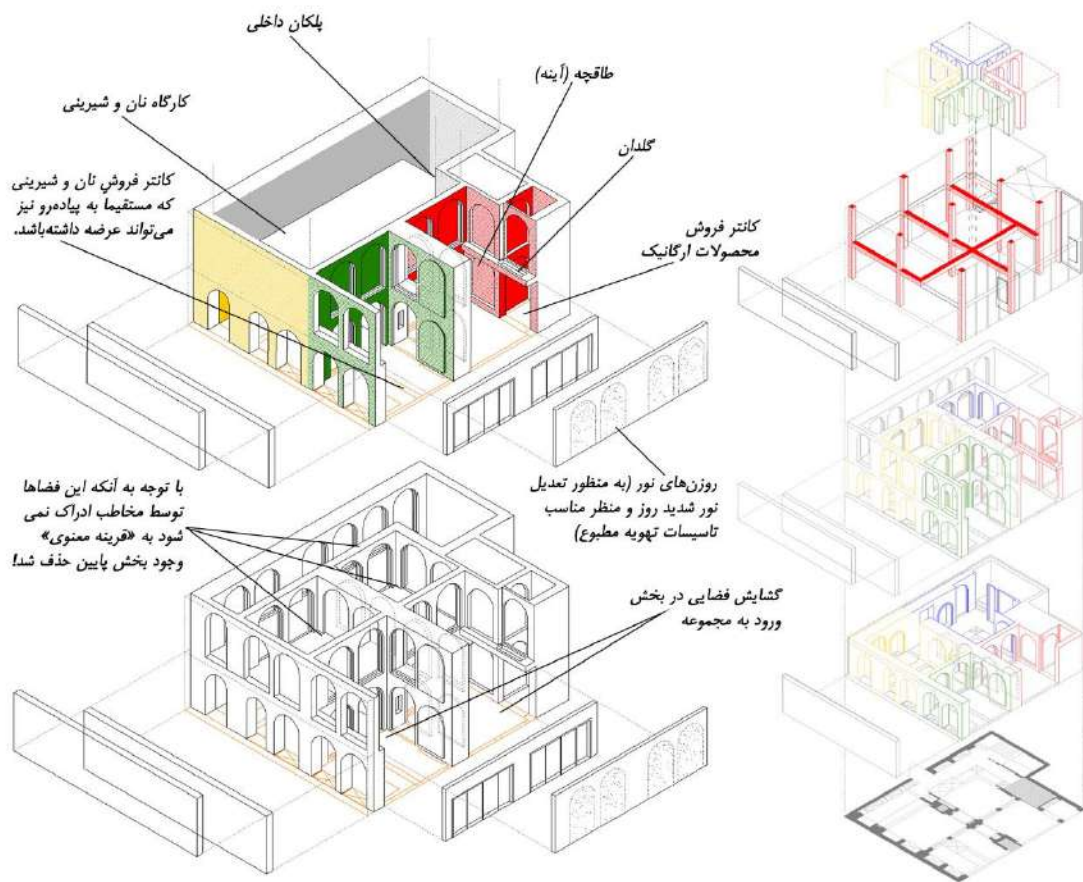
در مواجهه با بستر پروژه انتظامی «دوتایی» در ابعاد مختلف فضا آشکارا خودنمایی می‌نمود. این جوهره دوتایی در محور طول ناشی از سازه ساختمان است که برای دو دهانه تجاری طرح‌ریزی شده بود. چنانکه علاوه بر سازه و امتدادهای سازه‌ای آن، از تاسیسات -وجود دو تابلو برق- و ورودی‌ها -دو در اتوماتیک- نشانگر این موضوع هستند. همچنین در عرض (عمق) سایت نیز به دلیل وجود تراس یک دوتایی دیگر بوجود آمده‌است: فضایی مرتفع، با دسترسی به نور و منظر و فضایی با ارتفاع کمتر و با دسترسی به نور غیرمستقیم و دور از منظر. در محور ارتفاع نیز به دلیل وجود صفحه تراس و تیرهای سازه بنا این محور را به یک دوتایی تقسیم نموده‌اند. این تقسیمات دوتایی گویی اجمامی فضایی و با ابعادی تقریباً برابر در فضا ایجاد نموده‌اند. در طرح کاربری پیشین عدم توجه به این انتظام فضایی، فضا را دارای آشفتگی بصری نموده بود.

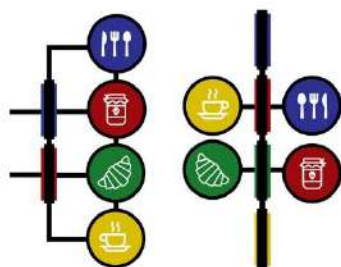
در فرایند طراحی ابتدا انتظام درونی بنا (بالا ترین تصویر) آورده شد - که پیش‌تر تحلیل آن ارائه شد- پس از آن اضافه شدن جداکننده‌ها و سنتز آن با ایده‌های برگرفته از خواسته‌های کارفرما نمایش داده شد. در مرحله بعدی برای مفاهیم و کانسپت‌های ابتدایی نخستین فرم‌ها تصور شدند. نخست آنکه با ایجاد چهار بخش درون بنا عملاً با عدول از ایده‌های «پلان آزاد» به دوران پیش از آن بازگشت می‌نماییم. همین موضوع بهانه‌ای بود برای اندیشیدن به حرکتهای پی در پی که از اتاقی به اتاق دیگر در معماری سنتی صورت می‌گرفت. در این زمان بود که فرم اتاق‌های ایرانی مه با مدولی از «سه‌دری» به «پنج‌دری» و... بر حسب نیاز و شرایط تغییر می‌نمودند. پس در نگاه طراح هرکدام از بخش‌ها یک «اتاق» هستند که با هم یک کلیت «چهاراتاقی» را پدید می‌آورند که انتزاعی رنگی از اتاق‌های ایرانی است.

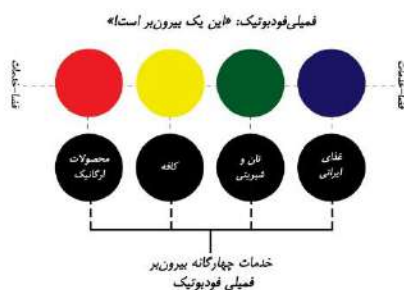
جای‌گذاری اتاق‌ها در کنار یکدیگر ضرورت وجود جداکننده به عنوان عاملی خنثی را معین می‌سازد جداکننده اگرچه خود بروز چشمگیری فیزیکی نمی‌یابد اما استقلال هویتی هر اتاق را محفوط می‌دارد. اگرچه در دیدی کمال‌گرا اتاق‌های ایرانی عموماً به مدول‌هایی فرد تمایل دارند اما با نزدیک شدن به واقعیت‌های عملکردی و معنایی طرح باید ابعاد و تعداد گشایش‌ها در اتاق‌ها بر اساس بهترین شکل عملکرد جهت مکتب و حرکت مخاطبان، ایجاد بهترین دیدها، در نظر گرفتن نحوه تعاملات و... تنظیم می‌شود. بنابراین با مدول طاق و طاقچه اتاق‌های «دو دری» طرح شد که بیشترین انطباق را با موجودیت بنا و عملکردهای مورد انتظار دارد. نکته قابل توجه آن است که هندسه نیم دایره طاق‌ها و نحوه تکرار آن انطباق فراوانی با نمونه‌های یافت تاریخی خوزستان -دزفول، شوشتر و اهواز- دارد و از طرفی با گرایش‌های طراحی روز مشابهت جالب توجهی دارد که این موضوع پذیرش آن را برای هر دوی مخاطبان سنت‌پذیر و سنت‌گریز ممکن می‌سازد!

در توضیح جاگذاری «فضا-خدمات» باید آورد که اگرچه به لحاظ فیزیکی به نظر می‌رسد هر چهار اتاق هم‌اندازه هستند اما در واقعیت دو اتاق زرد و آبی به اقتضای عملکردشان -غذای ایرانی و کافه- به فضای بیشتری نیاز دارند. لذا این نیاز در مجاورت با راهرویی خدماتی که در پشت این دو فضا قرار دارد برطرف شده‌است. در مقابل فضاهای فروش محصولات ارگانیک و نان و شیرینی با توجه به عملکرد بیرون‌بر به فضای فروش محدودتری نیاز داشتند. البته لازم به ذکر است که از بخش نان و شیرینی یک کارگاه بزرگ در طبقه اول (تراس مجموعه) پشتیبانی می‌نماید. در این کارگاه که روی بخش آبی و زرد قرار می‌گیرد، با توجه به آنکه توسط مخاطب ادراک نمی‌شود مکعب‌های مفهومی در آن حذف شده و به فضای عملکردی موجود اکتفا شده‌است.

تابلو دیواری خیابان (ساخته نشده): تابلو به صورت سه بعدی برای رهگدانی که در یکی از سه جهت احتمالی نسبت به آن قرار دارند «فضا-خدمات» های مجموعه را معرفی می‌نماید.

چنانکه آورده شد فودبوتیک فمیلی یک فضای فعال تجاری است که در آن چهار خدمت موازی به صورت «بیرون‌بر» به مخاطبان فضا عرضه می‌گردد.

